

HS 31.5.2009

Akateemikko Nils Erik Enkvist, menestyksekkäimpiä kielentutkijoitamme, kuoli 26.5.2009 Helsingissä, missä hän oli syntynyt 27.9.1925.

Enkvistin tieteellisen varhaisuran erikoistumiskohteet olivat englannin kieli ja fonetiikka. Palveltuaan jatkosodassa Helsingin ilmatorjunnassa ja opiskeltuaan mm. Yhdysvalloissa ja Englannissa hänet nimitettiin 31-vuotiaana Åbo Akademin englannin kielen ja kirjallisuuden professoriksi.

Yliopiston opettajana hän puhutteli monia opiskelijapolvia. Enkvistin kansainvälinen luonteenlaatu, sovinnollisuus ja loistava kielitaito veivät hänet nopeasti moniin haastaviin tehtäviin niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Åbo Akademin rehtorina, myöhemmin kanslerina, hän vaikutti korkeakoulupolitiikassa sen myrskyisänäkin aikana. Kausi Suomen Akatemian tutkijaprofessorina antoi hänelle mahdollisuuden kypsytellä merkittävimpiä tekstilingvistiikan ja tyylintutkimuksen tuloksiaan.

Enkvistin monista luottamustehtävistä mainittakoon Fédération Internationale des Langues et Littératures Modernes –järjestön puheenjohtajuus sekä Academia Europaeae perustajajäsenyys ja hallituksen jäsenyys. Suomen Akatemian akateemikoksi Enkvist nimitettiin vuonna 1990. Hän oli useiden koti- ja ulkomaisten tieteellisten yhdistysten ja akatemioiden jäsen tai kunniajäsen, kolmen ulkomaisen yliopiston kunniatohtori sekä Suomen Leijonan ritarikunnan 1. luokan komentaja.

Enkvistin ehdotuksesta Suomen yliopistoihin perustettiin 1970-luvulla kielikeskuksia ajantasaisen käytännön kielenopetuksen järjestämiseksi eritaustaisille opiskelijaryhmille. Enkvist ymmärsi jo tuolloin tutkimuksen sosiaalisen ulottuvuuden tärkeyden perustaen tutkimusryhmiä, joista hyötyivät erityisesti nuoret tutkijat.

Enkvistin tieteelliset kontaktit ulottuivat kaikkiin maanosiin. Hänet kutsuttiin luennoimaan yli sataan yliopistoon, niin Harvardiin, Moskovaan kuin Sydneyyn ja Singaporeen. Enkvist laati kolmisen sataa tieteellistä julkaisua.

Nils Erik Enkvist oli paitsi akateeminen vaikuttaja ja erinomainen tutkija, myös ilmetty seuraihminen, jolla oli tarjota ehtymätön varasto anekdootteja kulloiseenkin tilanteeseen. Monilahjakkuus kun oli, Enkvist elätti itsensä jazzpianistina USA:ssa opiskellessaan.

Nils Erik Enkvistin monet oppilaat ja ystävät muistavat hänet terävänä ajattelijana, itsevarmana toimijana, humoristisena ja mutkattoman lämpimänä ihmisenä.

Fred Karlsson ja Holger Thesleff